

Talouden tervehdyttämissuunnitelma

LESTIJÄRVEN KUNTA

Sisällys

1. Vuoden 2022 tilinpäätös	2
2. Käyttötalouden tulot ja menot 2022	2
2.1 Toimintatuotot	2
2.2 Toimintamenot.....	3
3 Talouskatsaus ja talousarviossa huomioidut keskeiset erät.....	7
4 Taseen alijäämän kehittyminen	9
5 Suunnitellut säästötoimenpiteet	10
6 Säästöjen toteutusaikataulu ja kustannusvaikutukset.....	14
Vuosi 2023	14
Vuosi 2024	14
Vuosi 2025	15
Vuosi 2026	15
7 Talousarvio ja -suunnitelma säästötoimien jälkeen.....	16
8 Yhteenveto.....	17

1. Vuoden 2022 tilinpäätös

Lestijärven kunnan vuoden 2022 tulos oli 1 399 925,22 euroa alijäämäinen. Alijäämä oli 161 900,78 euroa pienempi kuin vuoden 2022 talousarviossa oli arvioitu (-1 561 826,00 €). Lestijärven kunnalla on taseessa edellisten vuosien alijäämää 242 410,14 euroa ja vuoden 2022 jälkeen taseeseen muodostuu alijäämää 1 642 335,37 euroa.

Lestijärven kunnan vuoden 2022 tilikauden tulos toteutui 161 900,78 euroa parempana kuin alkuperäisessä talousarviossa oli arvioitu. Tulosta paransi erityisesti rahoitustuottojen kasvu Soiten käyttörahaston ja edellisten tilikausien ylijäämäpalautusten ansiosta sekä verotulojen arvioitua isompi kertymä (+9,9 %).

Kuluvan vuoden (2023) talousarviota ja suunnitelmaa laadittaessa arviona vuoden 2022 tuloksesta käytettiin 1 561 826 euron alijäämäistä tuloennustetta, jonka seurauksena taseeseen kertynyttä alijäämää olisi 31.12.2022 ollut 1 804 236,14 euroa. Tulosarvio oli 161 900 euroa heikompi kuin toteutunut tilinpäätös vuodelta 2022.

Valtionosuudet vuodelle 2023 ovat noin 175 000 euroa pienemmät kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu ja korkomenot tulevat todennäköisesti kasvamaan arvioidusta.

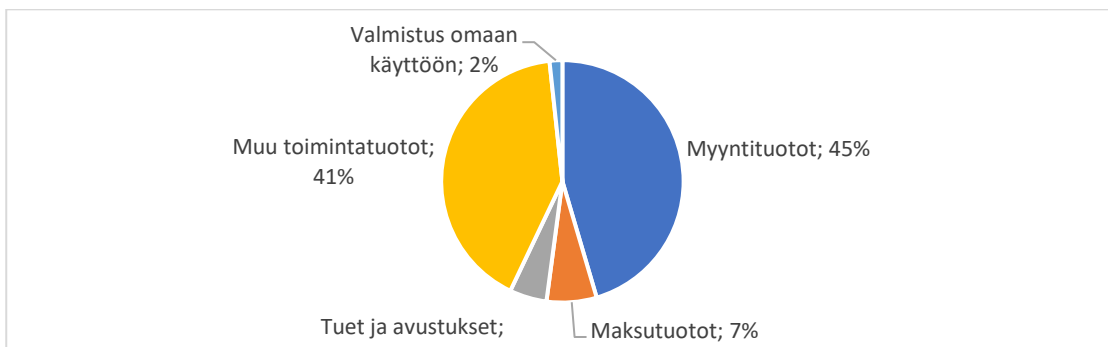
Kunnan lainakanta vuoden 2022 lopussa oli 10 265 805,05 € eli 14 749,72 €/asukas. Konsernin lainakanta oli vastaavasti 13 623 615,36 € eli 19 574,16 €/asukas.

2. Käyttötalouden tulot ja menot 2022

Käyttötalouden tulot ja menot on esitetty ilman Kaustisen seutukunnan ja maaseututoimen kustannuspaikkojen lukuja. Suunnitellut säästötoimenpiteet eivät koske Kaustisen seutukunnan ja maaseututoimen henkilöstöä. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä toimintatuottojen osuus oli 955 063 € ja toimintakulujen osuus 7 473 079 €.

2.1 Toimintatuotot

Toimintatuotot jakautuvat alla olevan kaavion mukaisesti

Kuva 1 Toimintatuotot 2022

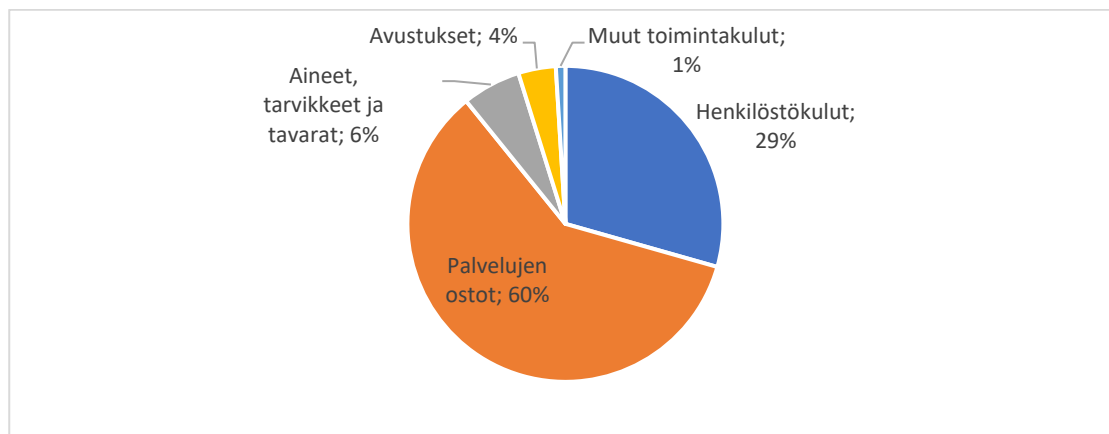
Myyntituotoista vesi- ja jätevesimaksujen osuus oli 148 311 € eli 34 % ja Soiten maksamien ateriakorvausten osuus 148 070 € eli 34 %. Soiten ateriakorvaukset jäivät pois vuoden 2023 aikana.

Muista toimintatuotoista asuntojen ja rakennusten vuokratuotot olivat 381 715 € eli 97 %.

Vuodelle 2023 talousarvioon on kirjattu vesi- ja jätevesimaksutuottoja 215 000 euroa. Taloussuunnitelmassa 2024-2027 vesi- ja jätevesimaksujen on arvioitu kasvavan vuoteen 2027 mennessä 25,58 %.

2.2 Toimintamenot

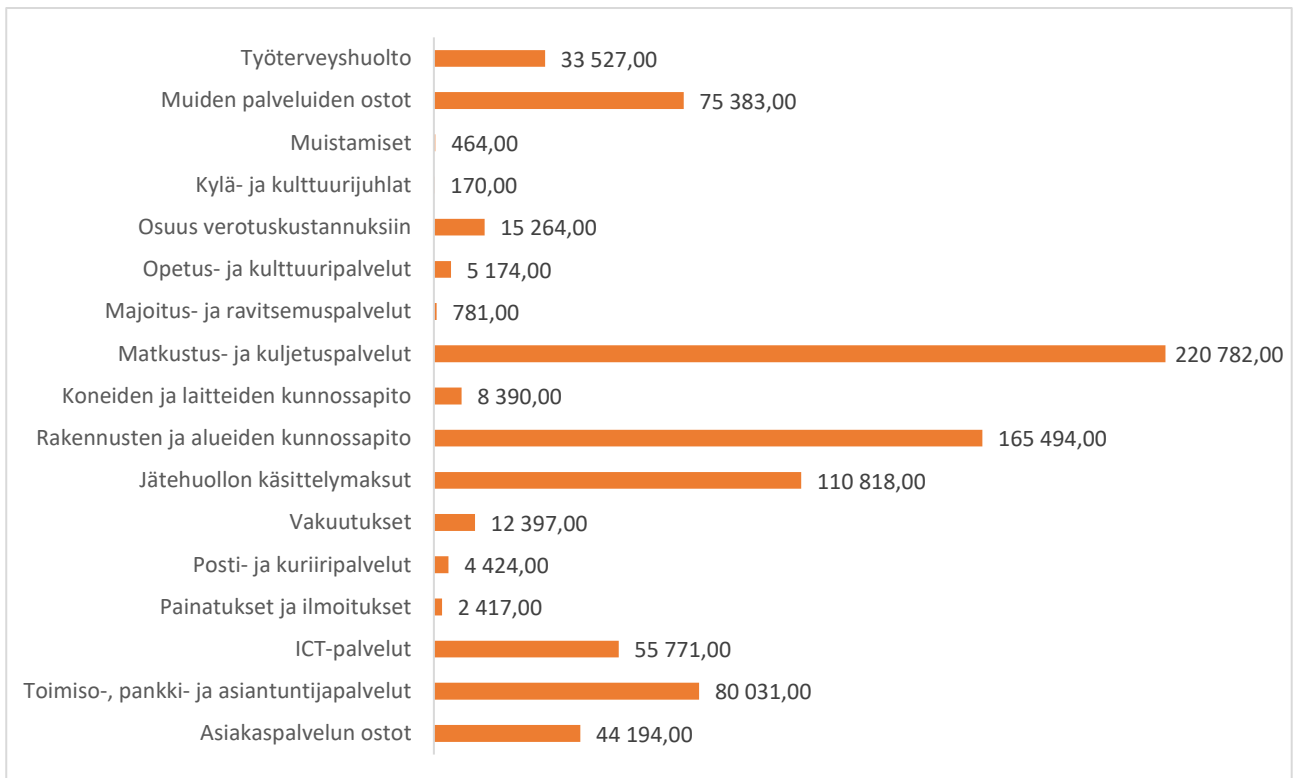
Toimintamenot jakoutuivat alla olevan kaavion mukaisesti. Suurimmat kuluerät muodostuivat henkilöstömenoista ja palveluiden ostoista.

Kuva 2 Toimintamenot 2022

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2022 yhteensä 47 henkilöä. Henkilöstöstä 74,5 % oli sivistystoimen (35), 17 % teknisen toimen (8) ja 8,5 % yleishallinnon (4) henkilöstöä. Henkilöstömenojen määrä oli 2 197 122 euroa. Henkilöstömenot sisältävät palkat ja palkkiot sekä palkan sivukulut. Palkkojen ja palkkioiden osuus oli 1 755 665 €, joista luottamushenkilöiden palkkioita oli 27 267 euroa.

Palveluiden osto sisälsi vuonna 2022 hyvinvointialueelle siirtyviä Soiten kustannuksia 3 494 608 € ja pelastustoimen kustannuksia 137 474 €. Ilman Soiten ja pelastustoimen kustannuksia palveluiden osto oli 835 481 € jakautuen seuraavasti:

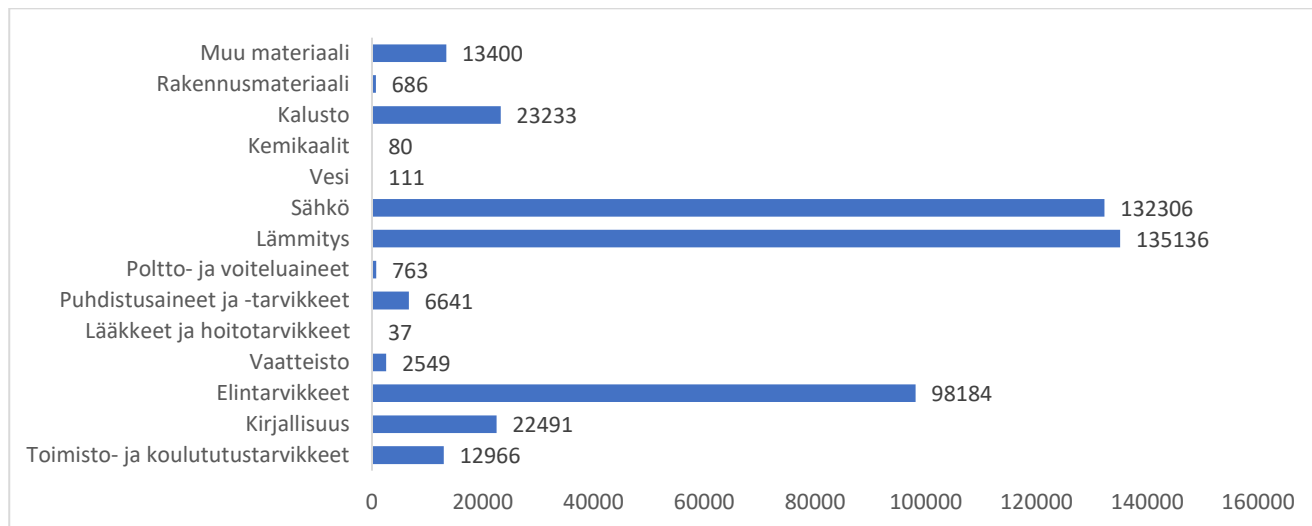

Kuva 3 Palveluiden ostot 2022 ilman Soiten kustannuksia

Asiakaspalveluiden ostoissa näkyy tilintarkastuksen kustannukset, kansalaisopiston kustannukset ja osa Kaustisen seutukunnan maksuosuuksista sekä maaseutuyksikkö Kasekan maksuosuus.

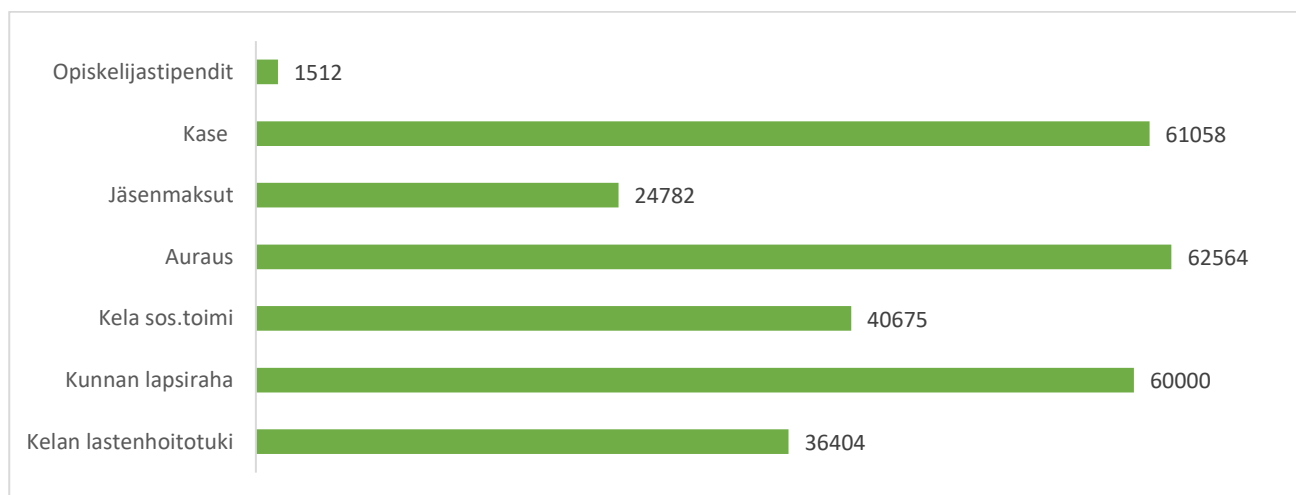
Muiden palveluiden ostoissa näkyy mm. koulupsykologipalveluiden ostot ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden ostot.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tili kohtiin sisältyvät toimisto- ja koulutustarvikkeet, kirjallisuus, elintarvikkeet, työvaatteet, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet, lämmityskustannukset, sähkö, vesi, kalusto (alle 5 000 €) ja muu materiaali. Sähkön osuus tilikohdan menoista oli 29,5 % ja lämmityksen 30 %.

Kuva 4 Aineet, tarvikkeet ja tavarat-menot 2022

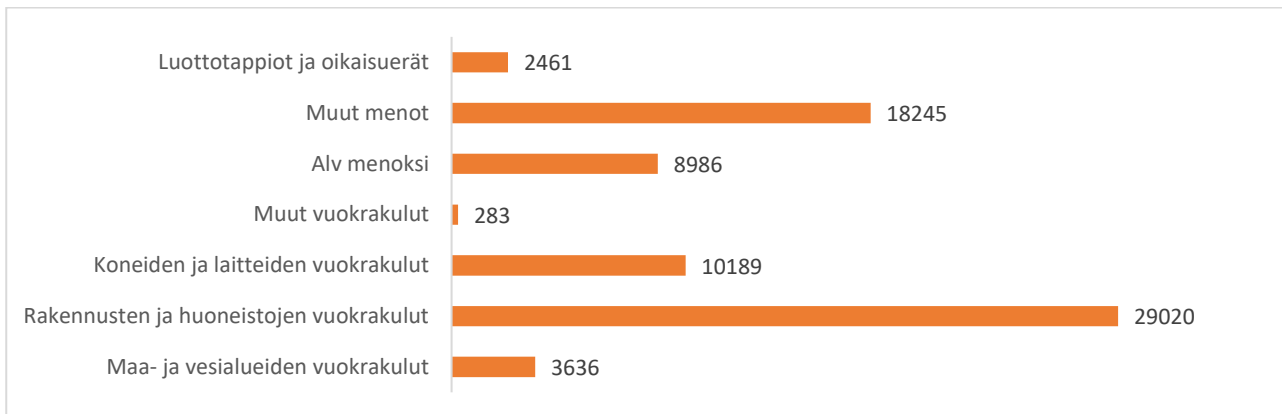
Avustukset -tili kohti sisältää avustukset kotitalouksille, yhteisöille, yrittäjille ja opiskelijoille sekä kunnan lapsirahan. Avustukset tilikohdan kokonaismeno oli 286 994 euroa jakautuen seuraavasti:

Kuva 5 Avustukset -tilikohdan menot 2022

Aurauskulut sisältävät sekä kunnan kaavateiden että yksityisteiden auraukset.

Muiden toimintakulujen määrä oli 72 819 €. Suurin yksittäinen menoerä oli ko. tilikohdassa oli rakennusten ja huoneistojen vuokrat, 29 020 €. Kulu muodostuu Lyk Oy:lle maksettavasta hallin vuokrasta.

Kuva 6 Muut toimintakulut -tilikohdan menot 2022

3 Talouskatsaus ja talousarviossa huomioidut keskeiset erät

Kuntalain (2015/410) 110 § sanotaan talousarviosta seuraavaa:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.”

Talousarvion toteuma 30.6.2023 oli seuraava:

Kesäkuu 2023

	Toteuma 2023	Talousarvio 2023	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2022	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	1 040 392	2 205 756	1 165 364	47 %	1 798 196	2 080 785
Maksutuotot	32 389	32 550	161	100 %	63 721	64 777
Tuet ja avustukset	235 618	783 223	547 605	30 %	727 173	471 237
Muut toimintatuotot	253 505	493 352	239 847	51 %	393 684	507 010
Valmistus omaan käyttöön	7 961	11 616	3 655	69 %	16 277	15 922
TOIMINTATUOTOT	1 569 866	3 526 497	1 956 631	45 %	2 999 051	3 139 731
Henkilöstökulut	-1 776 589	-3 580 031	-1 803 443	50 %	-3 530 024	-3 553 177
Palvelujen ostot	-605 889	-1 659 634	-1 053 745	37 %	-5 095 107	-1 211 779
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-254 136	-699 871	-445 735	36 %	-473 195	-508 272
Avustukset	-201 216	-289 294	-88 078	70 %	-296 938	-402 431
Muut toimintakulut	-60 816	-210 667	-149 851	29 %	-121 554	-121 632
TOIMINTAKULUT	-2 898 645	-6 439 498	-3 540 852	45 %	-9 516 818	-5 797 290
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 328 780	-2 913 001	-1 584 221	46 %	-6 517 767	-2 657 559
Verotulot	849 220	1 910 271	1 061 051	44 %	2 844 820	1 698 440
Valtionosuudet	374 730	924 384	549 654	41 %	2 833 551	749 460
Rahoitustuotot ja -kulut	-87 611	-140 070	-52 459	63 %	4 284	-175 222
VUOSIKATE	-192 441	-218 416	-25 975	88 %	-835 112	-384 882
Poistot ja arvonalentumiset	-282 266	-508 522	-226 256	56 %	-564 814	-564 532
TILIKAUDEN TULOS	-474 707	-726 938	-252 231	65 %	-1 399 925	-949 414
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-474 707	-726 938	-252 231	65 %	-1 399 925	-949 414

Verotulokertymä on ollut arvioitua isompi tuloverojen ja yhteisöveron tuottojen osalta, mutta kiinteistöveroja on 6/2023 tilanteessa mukana vain 7 613 €. Tuloverojen toteuma

30.6.2023 oli 68,2 % budjetoidusta ja yhteisöverotuottojen toteuma 54,5 % budjetoidusta. Toteumassa laskee kiinteistöverotuottojen vuosiarvioksi vain 15 226 € (tasaisenvauhdin ennuste). Jos tulosarviota korjataan tuulivoimaloista saatavilla kiinteistöverotuotoilla (+308 016 €), tilikauden tulosenuste on -656 626 €. Tämä on 70 312 € parempi kuin talousarviossa arvioitu.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on jo huomioitu seuraavat erät ja mahdolliset korotukset:

Myyntituotot

- vesi- ja jätevesimaksuja 2023 vuodelle 215 000 euroa, 2024 vuodelle 255 000 euroa, 2025 vuodelle 265 000 euroa ja 2026 vuodelle 270 000 euroa. Kasvat tulot perustuvat vesi- ja jätevesitaksojen suunniteltuun tarkistamiseen vuosittain.
- puun myyntituloja 2023 vuodelle 80 000 euroa ja 2024 vuodelle 10 000 euroa. Puu kauppoja ei ole vielä tehty.

Maksutuotoissa on oletettu hoitopäivämaksujen sekä opetus- ja kulttuuritoiminnan maksujen ja rakennuslupamaksujen tuottojen laskevan vuoden 2022 tilanteesta sekä talousarviovuonna että suunnitteluvuosina.

Hoitopäivämaksut ja opetus- ja kulttuuritoimen maksut näyttävät kuitenkin ylittävän budjetoidun merkittävästi vuonna 2023. Tämä johtunee päiväkodin korkeasta täyttöasteesta.

Myös tukien ja avustusten osalta toteuma näyttää ylittävän budjetoidun.

Muut toimintatuotot:

- asuntojen vuokratuotot 2023 vuodelle 176 400 € ja 2024 vuodelle 171 100 € sekä vuosille 2025-2027 kaikille 138 600 euroa. On ajateltu, että vuokra-asunnot ovat täynnä vuosina 2023 ja 2024 tuulivoimatyömaan rakennustöiden vuoksi. Vuodesta 2025 eteenpäin on arvioitu vuokratulojen vähenevän n. 20 % työmiesten poistuttua paikkakunnalta.
- rakennusten vuokratuotot vuosille 2023-2027 vuosittain 304 452 euroa. Tähän lukuun sisältyy mm. sote-tilojen vuokrat

Menojen osalta talousarviossa on huomioitu

- henkilöstömenoissa koko henkilöstön lomautukset 2025 vuonna 1 kuukausi ja 2026 vuonna 2 kuukautta. Tällaisten lomautusten toteuttaminen pienessä organisaatiossa on mahdoton toteuttaa. Myös lomarahojen vaihtaminen vapaiksi vuosina 2025 ja 2026 ja niistä koituvat säästöt ovat mukana taloussuunnitelmassa.

4 Taseen alijäämän kehittyminen

Lestijärven kunnan taseeseen kertyi ensimmäisen kerran alijäämää vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Kuntalain (2015/410) 110 § sanotaan taseen alijäämän kattamisesta seuraavaa:

”Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419)”

Lestijärven kunnan osalta vuonna 2021 syntynyt alijäämä ja kaikki sen jälkeen syntyneet alijäämät tulee saada katettua 31.12.2026 mennessä.

Vuoden 2023 talousarviossa ja taloussuunnitelmassa vuosille 2024-2027 on huomioitu valtuuston 29.12.2021 § 92 hyväksymän tervehdyttämissuunnitelman sisältämät toimenpiteet. Tällä tavalla taseen alijäämä saadaan juuri ja juuri katettua määräaikaan eli 31.12.2026 mennessä. Vuoden 2026 lopussa oleva ylijäämä on kuitenkin niin pieni, että minkäänlaista ”särkymävaraa” ei ole.

	TP	TP	TA	TS	TS	TS
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Yli-/alijäämä	-496 925,89	-1 399 925,22	-726 937,00	-423 673,00	1 380 072,00	1 638 198,00
Taseen yli-/alijäämä	-242 410,14	-1 642 335,36	-2 369 272,36	-2 792 945,36	-1 412 873,36	225 324,64

Kuva 7Taseen alijäämän kehittyminen päivitettyinä vuoden 2022 tilinpäätöstiedoilla

Talouden tervehdyttämissuunnitelma ja sitä myöden talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2023-2027 sisältää toimenpiteitä, joita ei käytännössä voida toteuttaa suunnitellulla tavalla. Säästökohteet tulee määritellä vuosille 2023-2026 uudelleen.

5 Suunnitellut säästötoimenpiteet

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa on pyritty hyvin realistisesti arvioimaan kuntaan saatavia tuloa ja kertyviä menoja. Toiminnot on ajettu lähtökohtaisesti jo minimiin. Näin ollen isoja säästöjä talousarvion sisältä on vaikea löytää.

Kunnan tulojen ja menojen suhde on epätasapainoinen. Keskeistä olisikin pyrkiä kasvattamaan kuntaan tulevien tulojen osuutta. Tätä voidaan tehdä tarkistamalla kunnan taksoja siten, että tuotoilla saataisiin katettua edes palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Myös asuntojen ja toimitilojen sekä kunnan vuokraamien maa-alueiden vuokratasoja tulee tarkistaa. Asuntojen vuokrat eivät tällä hetkellä riitä kattamaan kiinteistöjen ylläpidosta aiheutuneita kustannuksia. Vuokrakorotuksissa tulee kuitenkin huomioida maltillisuus ja kiinteistöjen kunto.

Hyvän vuokratavan ohjeen mukainen suositus on, että korotus ei saa vuosittain ylittää 15 prosenttia muutoin kuin tilanteissa, joissa tehdään vuokrattavan kohteen vuokra-arvoa merkittävästi kohottavia korjauksia. Vuokrakorotuksen kohtuullisuutta arvioitaessa ratkaisevaa on kuitenkin vaaditun vuokran määrä, ei vuokrantarkistuksen prosentuaalinen määrä.

Jos vuokrasopimuksessa ei ole vuokrantarkistuslauseketta, voidaan vuokran määrää vuokrasuhteen kestäessä muuttaa osapuolten välisellä sopimuksella. Lestijärven kunnan tekemissä vuokrasopimuksissa vuokrakorotuksen periaatteista on sovittu siten, että vuokrat sidotaan elinkustannusindeksiin ja vuokria korotetaan aravalainsäädännön mukaan ja sopimusehtojen lisäksi sovelletaan lakia asuinhuoneistojen vuokrauksesta 481/95.

Vuokratasot kunnan omistamissa rivitaloissa ovat (2.8.2023) seuraavat:

	Vuokra, €/m ²
Hopearanta	9,52
Palvelutalo	6,9981
Palola	7,785
Kotipelto	6,944

Yhdistysten tiloista ei tällä hetkellä peritä vuokraa lainkaan, vaikka tilojen ylläpidosta koituu kunnalle kustannuksia. Tiloille tulee määrittää kuukausivuokra, joka astuu voimaan vuoden 2024 alusta.

Kunnalla on omistuksessa 382 hehtaaria metsämaata. Metsänhoitoon on laadittu metsätaloussuunnitelma, joka vanhenee kuluvan vuoden aikana. Metsätaloussuunnitelma tulee päivittää vuoden 2023 loppuun mennessä ja metsänhoitotyöt tulee toteuttaa laaditun suunnitelman mukaisesti, jotta kunta voi saada metsästä tuloja. Vuodelle 2023 talousarvioon suunniteltu puukauppa (harvennushakkuu) tulee toteuttaa siten, että ainakin osa myyntitulosta saadaan vuodelle 2023.

Uusia säätötoimia voitaisiin hakea luopumalla tarpeettomista, kunnan omistuksessa olevista, kiinteistöistä. Vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella lähes kaikki kunnan omistuksessa olevat kiinteistöt (pl. Mikeva ja luonnontuoteasema) tuottivat tappiota kunnalle. Kiinteistöjen poistolla on vaikutusta taseen aineellisiin hyödykkeisiin ja oman pääoman määrään.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kiinteistöittäin muodostuneet tappiot vuodelta 2022 ennen poistoja.

Syrin koulu	-21 194,00
Palola yhdistysten tila	-2 965,00
Palolan rivitalo	-2 802,00
Kunnanvirasto	-13 712,00
Kotipelto	-514,00
Hopearanta	-14 093,00
Palvelutalo	-26 104,00
Karhunpiilo	-1 125,00
Jukola	-3 163,00
Ylimetsän varastorakennus	-116,00
Liiketalo	-4 391,00

Palvelutalo pitää sisällään sekä A että B talon. B-talossa on vuokralaisia, mutta A-talo on tyhjillään. Kiinteistössä on suora sähkölämmitys.

Tarpeettomista kiinteistöistä voitaisiin luopua joko myymällä niitä tai yhtiöittämällä vuokra-asunnot pois kunnan omistuksesta. Yhtiöitettäessä vuokra-asunnot siirtyvät kunnan tytäryhtiöihin, jolloin niiden tulos näkyy edelleen konsernituloslaskelmassa ja konsernitaseessa.

Alla olevaan taulukkoon on koottu mahdollisesti yhtiöitettävistä kiinteistöistä nettototeumat ajalta 1.1.2023-30.6.2023 (ei sis. sisäisiä eriä)

	Tulot	Menot	Netto	Ennuste 31.12.2023	Vuotuinen poisto (TP 2022)
Palola	5 557,68	2 900,00	2 657,68	5315,36	0,00
Mikeva	27 000,00	4 342,00	22 658,00	45316	11 575,74
Yhdistysten tila	0,00	1 965,00	-1 965,00	-3930	10 036,55
Kotipelto	38 426,00	14 362,00	24 064,00	48128	10 187,91
Hopearanta	18 148,00	22 045,00	-3 897,00	-7794	1 790,16
Palvelutalo	3 637,00	7 702,00	-4 065,00	-8130	13 702,10
Luonnontuoteasema	0,00	3 676,00	-3 676,00	-7352	1 135,46
Sotekeskus	86 054,00	46 410,00	39 644,00	79288	58 437,01
Palolaitos	15 708,00	6 044,00	9 664,00	19328	0,00

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen tulee käynnistää vuoden 2023 aikana, jotta tilojen vuokraaminen hyvinvointialueelle on mahdollista myös siirtymäajan jälkeen. Ilman yhtiöittämistä ei voida luoda edellytyksiä terveyspalveluiden säilymiselle kunnassa.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen heikentää kunnan vuosikatetta 98 616 euroa. Poistovaikutus yhtiöittämisellä on tilikauden tulokseen vuositasolla -53 437,01 euroa.

Kunnassa on valmisteltu kunnan omistamien rivitalojen yhtiöittämistä, koska Kuntalain 410/2015 § 126 mukaan kunnan hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus).

Vuokra-asuntojen yhtiöittäminen tulisi ajoittaa vuodelle 2025, jolloin rakenteilla oleva tuulivoimapuisto on valmis ja odotettavissa on vuokratulojen lasku vähentyvän asuntokysynnän myötä. Yhtiötettäviä kiinteistöjä olisivat Mikeva, Palola, Kotipelto, Hopearanta ja Palvelutalo. Laskelmassa on käytetty arviota, että 2025 vuoden alusta alkaen Mikeva jää tyhjilleen, Palolan vuokratuotot vähenevät 30 %, Kotipellon vuokratuotot 20 %, Hopearannan 10 % ja palvelutalon 40 %.

Kustannusvaikutus yhtiöittämisellä kunnan tuloihin olisi vuositasolla -105 922,60 €, menoihin -102 701 € ja vuosikatteeseen näin ollen -3 221,60 euroa/vuosi. Kiinteistöjen yhteenlaskettu vuotuinen poisto on 37 255,91 euroa, joten kokonaisvaikutus tilikauden tulokseen olisi + 34 034,31 euroa.

Yhtiöittämisissä siirtyvien kiinteistöjen kauppahinta ja siirtotapa tulee suunnitella huolla, jotta vältetään mahdollisilta alaskirjauksilta.

Henkilöstömeno on yksi kunnan isoimmista kustannuseristä, mutta henkilöstö on myös kunnan toimintojen kannalta välttämätön voimavara. Valtuuston 29.12.2021 § 92 hyväksymässä tervehdyttämissuunnitelmassa oli suunniteltuna koko henkilöstöä koskevat lomautukset vuosille 2025 ja 2026. Lomautusaika olisi kahden vuoden aika yhteensä kolme kuukautta. Säästökohteita henkilöstömenoista etsittäessä on huomioitava mahdollisten lomautusten osalta toimintojen sujuminen ja lakisääteisten tehtävien hoituminen ajallaan lomautuksista huolimatta. Kolmen kuukauden lomautukset eivät ole realistisia eikä toteutettavissa. Realistisempaa on suunnitella 1-4 viikon lomautuksia useamman vuoden aikana toteutettavaksi.

Säästötoimenpiteiden pohjana käytettävä henkilöstömeno on 2 246 000 euroa/vuosi. Henkilöstömeno on laskettu vuoden 2022 palkkamenosta huomioimalla 1.6.2023 voimaan tulleet kunta-alan sopimuskorotukset (+4 %).

Koko henkilöstön lomautuksien kustannusvaikutus olisi lomautuksen kestosta riippuen seuraava:

Lomautuksen pituus	Saavutettava säästö
1 viikko	43 192,30 €
2 viikkoa	86 384,60 €
3 viikkoa	129 576,89 €
4 viikkoa	187 166,62 €

Toinen henkilöstöön kohdistuva säästötoimenpide olisi lomarahojen vaihtaminen vapaaseen. Työntekijöiden on mahdollista vaihtaa lomaraha tai osa siitä vapaaseen. Tästä tulee kuitenkin laatia erillinen sopimus ja kirjalliset toimintaohjeet sekä lomarahojen vaihtamista koskevat ehdot.

Lomarahavapaiden pitäminen tulee ajoittaa niin, että se ei aiheuta ylimääräisiä sijaiskuluja. Lomarahoja maksettiin kesällä 2023 kunnan työntekijöille yhteensä 62 676,26 €.

Tavoiteltavaa on, että vähintään puolen kunnan henkilöstöstä vaihtaa lomarahansa lomarahavapaisiin vuosina 2024-2026.

6 Säästöjen toteutusaikataulu ja kustannusvaikutukset

Toimialoja veloitetaan tiukkaan talouskuriin ja säästökohteiden etsimiseen talousarvioiden sisältä niin, että toimintavuodelle asetetun talousarvion nettototeuma olisi pienempi kuin alkuperäinen talousarvio. Lisämääräraha-anomuksiin suhtaudutaan erittäin kriittisesti ja määräraha on saatava ennen talousarvion ylitystä.

Lautakunnille ja kunnanhallitukselle tulee laatia kuukausittain yhteenveto talouden tilasta ja osavuosikatsaukset laaditaan neljännesvuosittain. Talouden sopeuttamistoimien tarvetta tarkastellaan koko suunnittelukauden ajan. Tarvittaessa sopeutustoimien mitoitusta voidaan muuttaa.

Kuntalaisia ja työntekijöitä osallistetaan syksyn 2023 aika ideoimaan ja esittämään sopivia säästökohteita. Esitykset käsitellään johtoryhmässä ja laitetaan soveltuvin osin valmisteluun.

Vuosi 2023

Ylityöt: Ylitöitä tehdään vain esimiehen kirjallisella määräyksellä. Tehdyt ylityötunnit korvataan vapaana. Mikäli ylityön tekemisestä ei ole esimiehen kanssa sovittu etukäteen, tehdystä työstä ei suoriteta korvausta.

Matkakulut: Matkakustannukset pyritään minimoimaan ja tarpeetonta edestakaista ajoa tulee välttää. Tähän päästään suunnittelemalla työt ja ajoreitit etukäteen. Myös kiinteistönhoidolta edellytetään suunnitelmallisuutta ajojen minimoimiseksi. Esimieheltä tulee pyytää matkamääräys ennen työajon alkamista (pl. kiinteistönhoitajat).

Palkattomat lomat: Työnantaja puoltaa työntekijöiden palkattomia lomia työtehtävien sallimissa rajoissa. Palkaton loma ei saa aiheuttaa sijaiskustannuksia.

Tavoiteltava kustannussäästö 12 000 euroa.

Syrin koulun myynti: Syrin koulun omistuksesta luovutaan.

Tavoiteltava kustannussäästö vuositasolla 21 000 €.

Vuosi 2024

Vuokrantarkistukset kunnan omistamiin rivitaloihin: Kunnan omistamiin rivitaloihin tehdään ylimääräinen vuokrantarkistus 1.6.2024 alkaen. Tarkistuksen suuruus 1-5 %

Tavoiteltava tulonlisäys vuositasolla 2 300-11 860 € korotuksen suuruuden mukaan. Summaa ei ole huomioitu tämän raportin kohdan 7 tuloslaskelmassa.

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 2 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 86 384,60 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen: Kunnan omistuksessa olevat sote-kiinteistöt yhtiöitetään 1.1.2024 alkaen.

Yhtiöittämisen vaikutus vuosikatteeseen – 98 616 € ja tilikauden tulokseen -45 178,99 €/vuosi

Vuosi 2025

Vuokra-asuntojen yhtiöittäminen: Kunnan omistamista rivitaloista yhtiöitetään 1.1.2025 alkaen Mikeva, Palola, Kotipelto, Hopearanta ja Palvelutalo.

Tavoiteltava kokonaisvaikutus tilikauden tulokseen 34 034,31 euroa.

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 2 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 86 384,60 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

Vuosi 2026

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 3 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 129 576,89 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

7 Talousarvio ja -suunnitelma säästötoimien jälkeen

Kohdassa 6 listattujen säästötoimien jälkeen kunnan talousarvio ja -suunnitelma ajalle 2023-2027 on alla olevan mukainen:

	TP 2021	TP 2022	TA 2023 (ennuste 30.6.2023)	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot							
Myyntituotot	1 666 412,02	1 661 554,37	2 080 785,00	1 814 122,00	1 811 827,00	1 824 443,00	1 848 618,00
Maksutuotot	146 544,12	63 720,97	64 777,00	32 550,00	27 550,00	27 550,00	27 550,00
Tuet ja avustukset	637 986,29	727 173,04	471 237,00	164 072,00	67 880,00	164 072,00	164 072,00
Muut toimintatuotot	358 106,59	396 850,67	507 010,00	287 052,00	148 629,40	148 629,40	149 929,40
Valmistus omaan käyttöön			15 922,00	11 616,00	11 616,00	11 616,00	11 616,00
Toimintatuotot	2 809 049,02	2 849 299,05	3 139 731,00	2 309 412,00	2 067 502,40	2 176 310,40	2 201 785,40
Toimintakulut							
Henkilöstömenot	3 105 909,17	3 516 913,33	3 541 178,00	3 000 262,40	2 963 731,40	2 943 500,11	3 132 654,00
Palvelujen ostot	4 767 852,66	4 958 476,18	1 211 779,00	1 256 262,00	1 215 521,00	1 240 051,00	1 240 319,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	485 340,27	473 194,54	508 272,00	586 887,00	568 133,00	559 133,00	559 488,00
Avustukset	288 296,42	296 938,33	402 431,00	278 708,00	272 708,00	265 708,00	261 708,00
Muut toimintakulut	116 240,42	121 553,99	121 632,00	122 373,00	115 121,00	118 921,00	126 421,00
Toimintakulut	8 763 638,94	9 367 076,37	5 785 292,00	5 244 492,40	5 032 513,40	5 024 612,11	5 217 889,00
Toimintakate	-5 954 589,92	-6 517 777,32	-2 645 561,00	-2 935 080,40	-2 965 011,00	-2 848 301,71	-3 016 103,60
Verotulot	2 979 676,63	2 844 819,64	1 991 230,00	2 405 600,00	4 085 600,00	4 113 720,00	4 214 100,00
Valtionosuudet	2 917 381,00	2 833 551,00	749 460,00	799 000,00	809 000,00	818 000,00	829 000,00
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	21 127,46	2 065,55	0,00	850,00	850,00	850,00	850,00
Muut rahoitustuotot	706,47	75 020,95	7 132,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korkokulut	-25 247,33	-71 942,07	-181 181,00	-164 720,00	-159 000,00	-147 245,00	-135 123,00
Muut rahoituskulut	-837,92	-849,41	-1 174,00	-720,00	-720,00	-720,00	-720,00
Rahoitustuotot ja -k	-4 251,32	4 295,02	-175 223,00	-164 590,00	-158 870,00	-147 115,00	-134 993,00
Vuosikate	-61 783,61	-835 111,66	-80 094,00	104 929,60	1 770 719,00	1 936 303,29	1 892 003,40
Poistot ja arvonalentumiset	-435 142,28	-564 813,56	-564 532,00	-415 981,14	-378 725,23	-378 725,23	-378 725,23
Tilikauden tulos	-496 925,89	-1 399 925,22	-644 626,00	-311 051,54	1 391 993,77	1 557 578,06	1 513 278,17

Laskelmassa poistojen määrän aleneminen selittyy sillä, että 2024 vuonna vuotuisten poistojen arvellaan laskevan n. 90 000 eurolla vuoteen 2023 verrattaessa ilman talouden tervehdyttämistoimenpiteitäkin.

Suunniteltujen toimenpiteiden jälkeen tilikauden tulos olisi ylijäämäinen 2025 vuodesta eteenpäin ja taseessa olisi 31.12.2026 ylijäämää 351 558,93 €. Ylijäämän kattaminen edellyttää, että verotulokertymä tuulivoimaloista toteutuu suunnitellusti, valtionosuuksia ei leikata ja inflaatio pysyy maltillisena suunnittelukauden ajan.

Alijäämän kehittyminen								
Tilikauden yli-/alijäämä	-496 925,89	-1 399 925,22	-644 626,00	-311 051,54	1 391 993,77	1 557 578,06	1 513 278,17	
Taseen yli-/alijäämä	-242 410,14	-1 642 335,36	-2 286 961,36	-2 598 012,90	-1 206 019,13	351 558,93	1 864 837,10	

8 Yhteenveto

Kunnan taloustilanne on erittäin haastava. Verotulojen ja valtionosuuksien suhteen taloussuunnitelmassa on vielä paljon epävarmuustekijöitä eikä myöskään TE2024 uudistuksen tuomia kustannuksia ole suunnitelmassa vielä huomioitu, koska selkeää tietoa niistä ei vielä ole käytettävissä.

Tässä suunnitelmassa esitetyt säästötoimenpiteet ovat näennäisesti riittäviä, mutta särkevävara on erittäin pieni. Tästä syystä säästötalkoita tulee jatkaa koko suunnittelukauden ja uusia säästökohteita ottaa käyttöön aktiivisesti.

Seuraavat kolme vuotta ratkaisevat Lestijärven kunnan säilymisen itsenäisenä kuntana.